

Universitatea Babeş–Bolyai, Cluj–Napoca

Facultatea Istorie și Filosofie Școala doctorală „Istorie. Cultură. Civilizație”

Anul universitar 2021/2022

Semestrul I.

Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: *Cultura cărții în Transilvania premodernă (sec. 16-18) Könyvkultúra a kora újkori Erdélyben (16–18. század)*

Numărul de credite: 15

Locul de desfășurare: *Microsoft Teams*

Programarea în orar a activităților: **Vineri 14-16**

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Sipos Gábor / Gavril, prof. dr. habil. prof. asociat

Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): gsipos13@gmail.com

Ore de audiență: luni, orele 11-12, cabinet, Institutul de Istorie

III. Descrierea disciplinei (subiectul, scopul și relevanța cursului propus):

[Obiectivele cursului/disciplinei, conținutul acestuia, competențele dobândite prin absolvirea disciplinei, metodele utilizate în cazul predării, al seminarului sau al lucrărilor practice – 10-20 de rînduri].

Cursul are ca scop introducerea în cercetarea culturii cărții în Ardeal în epoca premodernă, lângă prezentarea istoriei tipografiilor, a importului de carte și colecționarea bibliotecilor trece în revistă trecutul și prezentul cercetărilor în acest domeniu al istoriei culturii. Doctoranzii fac cunoștință cu diferite metode de cercetare, înțeleg rolul diferitelor reviste de specialitate (Magyar Könyvszemle, Erdélyi Múzeum). Metodele utilizate sunt prelecția, prezentarea unor ppt-uri cu diferite teme.

IV. Bibliografia orientativă și bibliografia obligatorie:

[Datele complete de identificare a lucrărilor fundamentale utilizate în cadrul disciplinei, precizarea locului unde acestea se pot accesa (inclusiv resursele accesibile prin Internet) – max. 10 titluri].

Madas Edit–Monok István: *A könyvkultúra Magyarországon. A kezdetektől 1730-ig.* Bp. 1997. <http://mek.oszk.hu/01600/01613/>

- V. Ecsedy Judit: *A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában 1473–1800*. Budapest 1999, Balassi Kiadó.
- Monok István: *A művelődéstörténet könyvtári vonatkozásai*. I. Eger 2011. Eszterházy Károly Főiskola.
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0005.../04_muvtortenet_i.pdf
- Csapodi Csaba–Tóth András–Vértesy Miklós: *Magyar könyvtártörténet*. Budapest 1987. 520 l.
- Erdélyi féniks. Misztótfalusi Kis Miklós öröksége*. Bev. és közread. Jakó Zsigmond. Bukarest 1974, Kriterion. Ebből: a Bevezetés és a Mentség.
- Tomescu, Mircea: *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*. București 1968.
- Tevan Andor: *A könyv évezredes útja*. Bp. 1973. Gondolat Kiadó.
<http://mek.oszk.hu/01600/01650/>
- Fitz József: *A magyar könyv története 1711-ig*. Bp, 1959. 201 l.
- [Fülöp Géza: A könyvkultúra a könyvnyomtatás kézműipari időszakában](http://mek.oszk.hu/01600/01625/)
<http://mek.oszk.hu/01600/01625/>
- Bánfi Szilvia–V. Ecsedy Judit: *A magyarországi nyomdászat képes krónikája*. Budapest 2014.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

[După caz: calculator, instrumente de specialitate sau de laborator, echipament special, diverse materiale etc. – cu precizarea dacă acestea sunt sau nu sunt asigurate de facultate

La curs folosim colecția de copii de pagini de titlu și de texte imprimate.

V. Planificarea /Calendarul întâlnirilor, teme și bibliografia aferentă fiecărei teme:

[Precizarea exactă a tematicilor abordate în cadrul fiecărei întâlniri în parte, cu precizarea datei la care acestea sunt sunt planificate și menționarea, la fiecare curs/seminar/lucrare/verificare intermediară în parte, a: - conceptelor de bază sau a cuvintelor cheie, - partea relevantă din bibliografia obligatorie, cu precizarea capitolelor sau a paginilor aferente – obligațiile studenților pentru întâlnirea respectivă (lecturi, teme, lucrări)].

1. Moștenirea de cărți a Ardealului din epoca medievală: bibliotecile parohiale și ale mănăstirilor ardelen. Transformarea bibliotecilor parohiale săsești în biblioteci gimnaziale (Sibiu, Brașov) în sec. 16.

Bibliografia temei: Madas Edit–Monok István: *A könyvkultúra Magyarországon*. A kezdetektől 1730-ig. Bp. 1997. 18–24, 63-66.

2. Modernitatea lecturilor în cercurile bisericești și laice: răspândirea operelor reformatorilor germani și elvețieni în colecțiile particulare în sec. 16-17. Literatura științifică europeană pe rafturile bibliotecilor ardelen.

Bibliografia temei: Ósz Sándor Előd: *Bibliotheca calviniana transylvanica*. Kora újkori Kálvin-kiadások Erdélyben. Kolozsvár 2014. Dankanits Ádám: XVI. századi olvasmányok. Bukarest 1974.

3. Cercetările moderne privind lecturile în epoca premodernă în bazinul carpatic. Rolul important al școlii inițiate de prof. Bálint Keserű și István Monok

Bibliografia temei: Monok István: A magánkönyvtárak és az olvasás a korai újkorban. Vázlat az elmúlt 50 év európai kutatástörténetéről. - Magyar Könyvszemle, 2010. 141-157. Monok István: *Könyvkatalógusok és könyvjegyzékek Magyarországon, 1526–1720*. Forrástipológia, forráskritika, forráskiadás. Szeged, 1993. Scriptum

4. Activitatea tipografică în Transilvania în secolul 16 sub semnul Reformei religioase. Autori ardeleni la editurile vesteuropene: Honterus, Peter Laskoi Csokas. Circulația edițiilor coresiene în țările române.

Bibliografia temei: V. Ecsedy Judit: *A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában 1473–1800*. Budapest 1999. 46–54; Fitz József: *A magyar könyv története 1711-ig*. Bp. 1959. 120–124. Tomescu, Mircea: *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*. București 1968

5. Istoria cercetărilor privind tipografiile și editurile ardeleni în perioada premodernă. Rolul diferitelor reviste de specialitate.

Bibliografia temei: Monok István: A magánkönyvtárak és az olvasás a korai újkorban. Vázlat az elmúlt 50 év európai kutatástörténetéről. - Magyar Könyvszemle, 2010. 141-157. Monok István: *A művelődéstörténet könyvtári vonatkozásai*. I. Eger 2011.

6. Biblioteci școlare în slujba învățământului în sec. 17: Alba Iulia, Cluj, Aiud. Biblioteca principelui și colecțiile marilor familii nobiliare: Teleki, Bethlen. Cultura lecturii rămâne în urmă față de Europa Occidentală din cauza accesului mai anevoios la literatura modernă.

Bibliografia temei: Csapodi Csaba–Tóth András–Vértesy Miklós: *Magyar könyvtártörténet*. Bp. 1987. 253–287.

7. Influența puritanismului asupra politicii editoriale în Transilvania în sec. 17: Oradea, Debrețin, Alba Iulia, Cluj.

Bibliografia temei: V. Ecsedy Judit: *A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában 1473–1800*. Budapest 1999. Tevan Andor: *A könyv évezredes útja*. Bp. 1973. 206–215; Fitz József: *A magyar könyv története 1711-ig*. Bp. 1959. 157–163.

8. Tipograful și artistul Miklós Misztótfalusi Kis, edițiile lui în slujba oamenilor de rând. Modernitatea atelierului său tipografic. Importanța internațională a activității sale în privința modernizării caracterelor de stil baroc. Cauzele tragediei sale.

Bibliografia temei Erdélyi fények. Misztótfalusi Kis Miklós öröksége. Bev. és közread. Jakó Zsigmond. Bukarest 1974, Kriterion. Ebből: a Bevezetés és a Mentség.

9. Importanța însemnărilor manuscrise în cărțile tipărite: însemnările de posesori și marginaliile ca sursele istoriei culturii. Răspândirea specifică a textelor: tipărituri copiate în manuscrise, comentarii manuscrise.

Bibliografia temei Madas Edit–Monok István: A könyvkultúra Magyarországon. A kezdetektől 1730-ig. Bp. 1997. 95–99;

10. Circulația cărții europene și autohtone în Transilvania în sec. 17: Liste de cărți, inventare contemporane, însemnările privind achiziționarea cărților. Importanța acestui program de cercetare.

Bibliografia temei Monok István: A magánkönyvtárak és az olvasás a korai újkorban. Vázlat az elmúlt 50 év európai kutatástörténetéről. - Magyar Könyvszemle, 2010. 141-157.

11. Tipărituri și manuscrise în sec. 17-18, rolul cenzurii în sec. 18.

Bibliografia temei Madas Edit–Monok István: A könyvkultúra Magyarországon. A kezdetektől 1730-ig. Bp. 1997.

12. Formarea unor colecții mari și moderne de cărți și manuscrise, biblioteci care funcționează până azi (Batthyaneum, bibliotecă Brukenthal, bibliotecă Teleki.

Bibliografia temei Csapodi Csaba–Tóth András–Vértesy Miklós: Magyar könyvtártörténet. Bp. 1987. 310–316. 382–405. Tevan Andor: A könyv évezredes útja. Bp. 1973. 289–295. Kelecsényi Gábor: Múltunk neves könyvgyűjtői. Bp. 1988. 183–220.

VI. Modul de evaluare:

[Componentele de activitate a studenților care vor fi evaluate (verificări pe parcurs, lucrări de semestru, proiecte de cercetare, participare activă etc.), ponderea acestor componente în nota finală, modalitatea de desfășurare a examenelor/verificărilor, criteriile de evaluare].

Examenul se compune dintr-un test (care cuprinde întreaga materie predată) și un examen oral. Nota finală: test 60 %, oral 40 %.

VII. Detalii organizatorice, cerințe pentru buna desfășurare a cursului (cunoașterea unor limbi moderne sau limbi ale izvoarelor), gestionarea situațiilor excepționale:

[Prezența la ore (după caz), condiții de prezentare la examen, modalități de recuperare, noțiunea de plagiat, consecințele plagiatului la lucrările elaborate, consecințele cazurilor de fraudă la examen, rezolvarea contestațiilor].

Condiția de prezentare la examen este o prezentă la ore de 50 %. Consecința plagiatului la examen: nota 4.

VIII. Bibliografia opțională:

[Datele complete de identificare a lucrărilor adiționale recomandate în cadrul disciplinei, precizarea locului unde acestea se pot accesa (inclusiv resursele accesibile prin Internet)].

Kelecsényi Gábor: Múltunk neves könyvgyűjtői. Bp. 1988. <http://mek.oszk.hu/01600/01622/>

Typographia – A kézisajtó kora <http://www.oszk.hu/en/node/1605?mobile=off>

Monok István: A magánkönyvtárak és az olvasás a korai újkorban. Vázlat az elmúlt 50 év európai kutatástörténetéről. - Magyar Könyvszemle, 2010. 141-157. p.

Dankanits Ádám: XVI. századi olvasmányok. Bukarest 1974.

<http://mek.oszk.hu/03100/03161/03161.htm>

Ósz Sándor Előd: Bibliotheca calviniana transylvanica. Kora újkori Kálvin-kiadások Erdélyben. Kolozsvár 2014.

Monok István: Könyvkatalógusok és könyvjegyzékek Magyarországon, 1526–1720.

Forrástipológia, forráskritika, forráskiadás. Szeged, 1993. Scriptum.